

MS. B. 1. 1. fol. 100v

Pl. 100
on

100

100

100

100

100

100

100

100

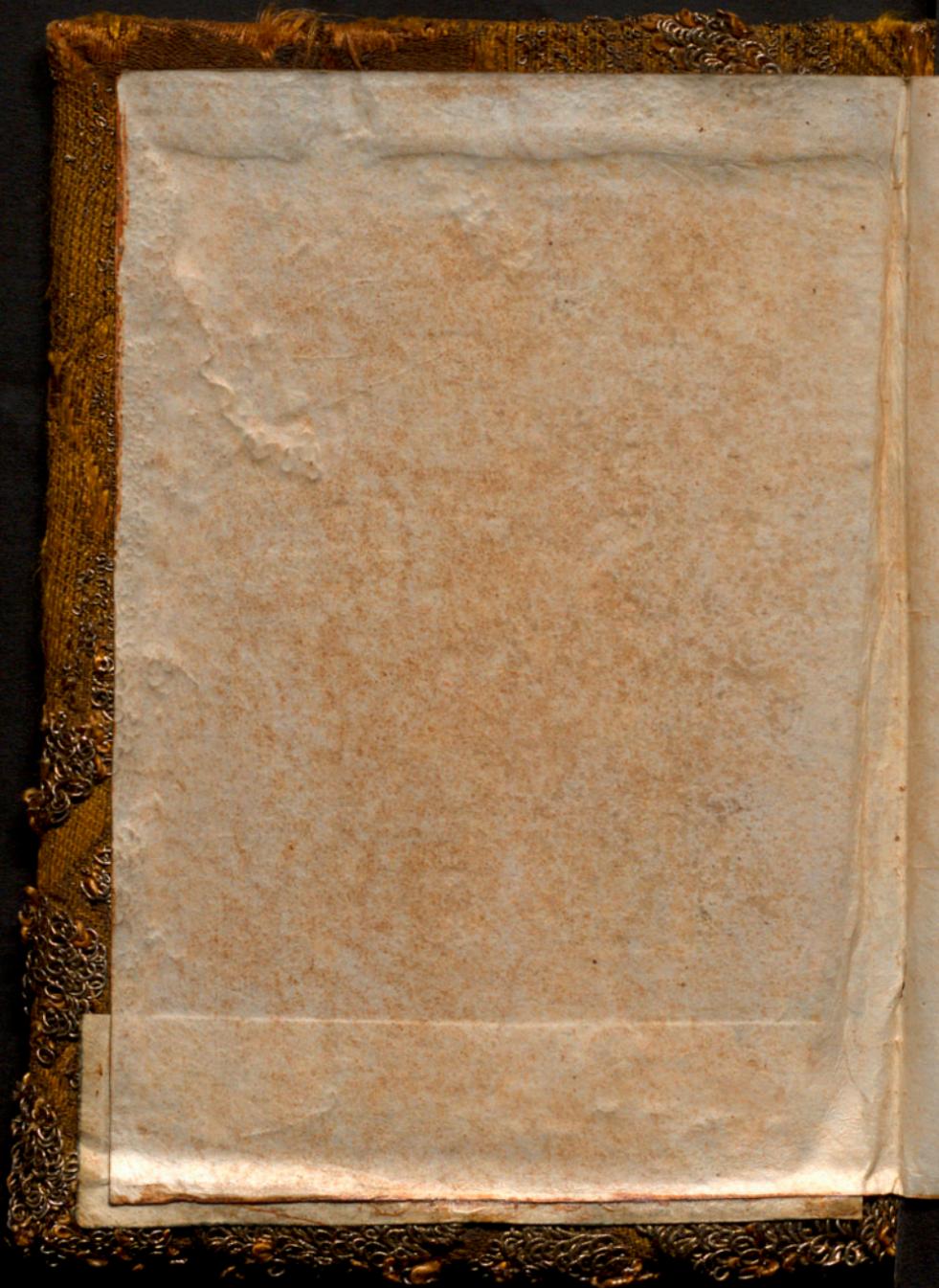
100

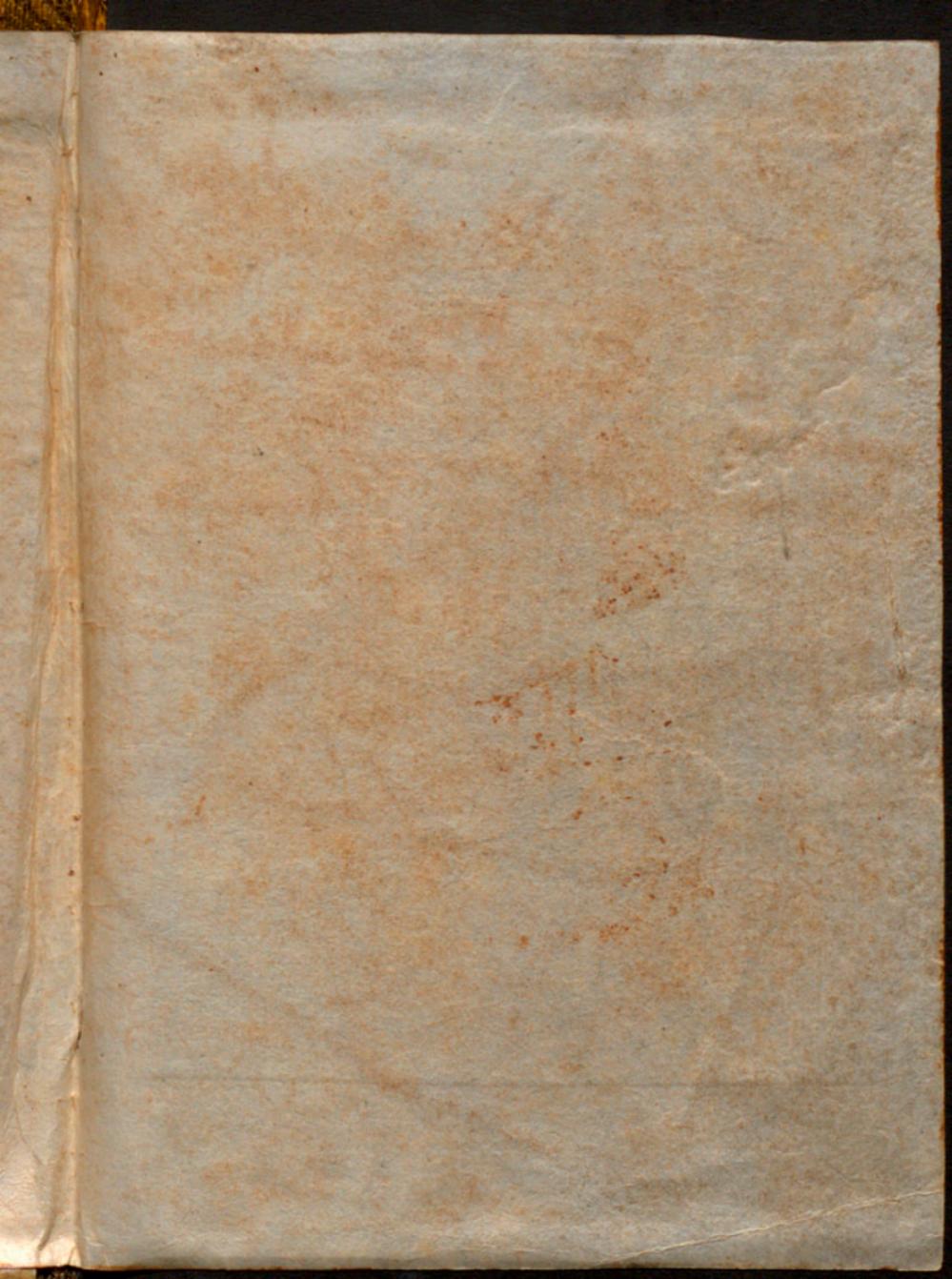
100

100

100

100

A

Mansant.

Paganí

R Recomplet

Artau, Maipo (Pere)

com lo Infant d'ò lloctí per la de la
Reina d'arago i comte d'Barcelona.

Reliquia de fet del vestigis de la
casa q' ha passat en Barcelona

en el monestir de Poblet, 1426.

un fall. en 12^zé, de 18^zé, de 18^zé, y 6 minis.
trinx trinx trinx
4 epis.

39 - C. & P. 108-55-

Q

XXXIII

present est libre/ fet soi
escrit per lo monjo Pere
Enay e ses pmlas p
los monjos Dalfous Hys
e Bohan Ballester fid
lany q tenim d la m
nacio d Sempr~~~
Mccccxxvi.

Emen

Es propietat de Frat Brunet
qui lo compta lo 5 jener de 1740.

2

Don comens lo set
qui tracta cōmo
l'infant dñi Car
li sou lo dese Rey
de Arago e comte d'
Barcelona

ort en
fou lo
exceller
Rey di
Roan
fou fet
rey son
frare lur Insant doi Car
li duc d'Qontblanc lo cu
al ere ere en Sicilia co
lo Rey son pare morie
prestant p' lo maio de
Catalhunya li fou leia e

embarada p' ser venir lo
dit Rey. ¶ E lo dit ci
baxada n're soren embaya
dors lo reueren Due de
Bages e lo noble varo di
Joaf d' Cardoia e los hor
orables Emanuel d' Re
jadell e en Ramon de
Canall e altres nobles

Lo cual Ensayat pas
sat era en Sicilia
per recobrar lo reg
ne lo qual se pertanya
a sei s'il qui hauia
presa la reina d' dit
regne p' quillet la cual
lo Rey don Joaf sei on
cle li haima donada en

nom de malrimoni arri
com en la historia del dit
Rey li don est titol del
de Sicilia // **C** & per
aquesta rason lo Infant
e Duc passa en lo dit
reue ab tols los barns
nobles e cauallers e ger
tuls homens e altres mi
litars deuall les cuales pr
ssa en en lo dit vialge ab
lo dit Infant e lo Rey so
fill e foren aquells plement
ament dos fills del Comte
d'Urgades e lo egreci da
ro Ramon de Montca
da Comte de Gostla e
sos frares Santom e le

Pedro de Montcada e dos
alls sens el un apellat Qu-
mieu e lalltre Johan e dels
aqueils dessus dits e altres
cauallers e barous e gen-
tis nonens catalans e
francesos e molhs altres

Cncare hi anarei ab
lo Insant e ab lor
Rey sen fill los her-
rons e uobles del rey
ne d'Alencia t
seren mossen Gilat
vert d' Santelles mo-
ssen Elfo d' Proxi-
da e molhs altres **C**
Encare ab lotes les coi-
panhes dessus dites se tro-

5

varen ab mil homens da-
mes e ab altres ratis va-
lens amats e foren en lo
port de Fangos en lo mes
de Febrer en lai Mil.
QQ. XI hois eren les fuis-
tes ab que passaren lo dit
Infant e lo rey sen fill
ab tota aquella companya
en la Illa e regne d'In-
cilia les cuales fuites e ga-
leres e naus e altres lents
eren en nombre de C.
fuites **C** E mes estigu-
ren en aquell port algunes
dies esperant boi temps
A dins aquells temps se
vene Much d' Bages
e Tortoja a visita e

fer reverencia al dit Infant e lo Rey son fill

Empraren lo bisbe
queſſ ſocorregi e lo

dil Bisbe ſocorrec
los dits ſenjors de den
milia florins e ap
res lo ſegon jornal
Dari en lo nombr
Den ſeren vela a
fer lui viatge e haqueria
poc tempi q̄ atrauare a
la illa d' Egana lo reſ
pre d noſtra Dona d

Allavors iſqueren vers
la vila d' Grapna e
trovare a Pere d Ma
ramunt e los ſeuſ les cu
als ſe ſeren forts en Pa

lerm p^r desfendres d lo Ins-
fant e al Rey son fill e le
nur contra ell^s // E nra-
vors h Insfant e lo Rey d
ssus dil posacen sili a la p
dila Ciuat d Palerm
per m^r e per terra sou pe-
sat dit sili e dins era And-
ria de Claramunt // E
dins lo sili los d la cniat
feren bregues e en dites p-
gues souz mort mossai Er-
rau d Teruello senor d h-
Lacuna // E apres po-
dias entraren lo Insant e
lo Rey e nobles e caual-
dcessus dils en dila Ciuat
de Palerm ab lot lui esto
hoi prengeren Andria de

Clar amunt e pres li se
ren leuar lo esp

haier a
cabats de
aseris de
ssus diti
estan dus
la Cuit
tols les
barons se
prestament
restitutu
rea al q

Rey e a la Regia tot qu
alt cascins dels temen el
patrimonio reyal

Apres prestament ex
halcar en vers Cat
hania e p ei pa j dum

ans en par e en traquis
lat ei lo dit regne / uns a
prei los sicilians comen-
caren a rebellar se contra
lo Insant e lo Rey sonz
e la Regia en tal mane-
ra q ea tot lo regne no ro-
mai al Rey sine Messina
Caragoçà e lo castell de
Cathània e tot lo restan-
di du regne se rebella e
contra los senyors dessus
dil **C** Sabent lo nobre
varo messen Bernat de
Cabrera la noua dessus
dila e junts en nombre
d mil combatents per ana
a soccorrer lo Insant e lo
Rey son fill e possa sibi

en dita Tuitat é dura
lo dit siti . VI . mesos

Hpres q Talhama
sou retuda lo n-
ble mossen que d
Santa Pau seu
una caualcada
vers la vila de la
Elassa e apres a Egra
munt e ferent una ento-
cada contra lo Comte
Dinithimilia e los seus
corredors q los soragita-
ren als dessus dit Comte
e los seus . E apres
lo infant don Marti sou
rey e sen vene en Talh-
amia ab lo noble baro
doi Pedro Galcerai d'As

8

tre sen venc e vngués
las villes e Castals rebelles tornaren en llur ob
diencia del Rey. En
ago lo rey don Martí efe
ci Catalunya arribat e
tan prestampat com lo d^r
rey feu en Catalunya
sen ana en Brago pera
coronar e q lo reis feu
la pus bella festa q rey
de Brago sej jamez en
aquests regne de sa co
ronacio e apres axi ma
se corona la Reyna ma
muller e apres dita re
yna mori e lo rey se
caixa ab una filla q se
pellaba Blanca //

oltes soren les bê
ques q haue fet
lo Insant de e lo
rey don Marti
e en letes ne sur
ti en victoria ab la sua
gent da nrs e ferent bras
contra vilas rebellas e
en dites luites soren
ris e mortis molis nobis
e cauallers e gentils ho
mens e altres e le dil rey
los feu solterra en las ig
lesiás d las viles hont pa
ssaren los fets dessus dill
e altres al gran honor
e apres tots jorns se ve
nien retre al rey **¶**
E hauer fet lo Reye

9

loj grans sets dessus dits
apres quiscuns dies sen
era a Taller e com seu
a Taller dins. VIII. jorns
le pres febre presilenci
al de la qual febre mori
lo jorn de Daus Baump
qui es a **XXV.** de Juliol
d que tota la victoria
lorna en plor e ab gra
dol no sens rabi q en aquell
jorn se perde la hono e p
rivalat a la nacio Catha
na. ¶ apres cuelq
jorns q lo rey sou mort
lo seu cos sou soterrat
en la Seu di castell de
Taller ab grai honor
a qj pot dir ab veritat

18

q lo cors d aquest rei es
mils acompanyat e rta
ab gran honor d tots los
Barons nobles e caua-
liers e gentils homes
qui eren morts en la dita
conqsta e abans e apres
los quals eren ja en la
dita Seu castells ab les
armes de setze lla hoia
uen los corsos lo que s ab
gran honor dels Illinatges
a cascun de aquells

sel a la sepultura
dins breus dies to-
tes les gentis se despi-
tren a despuy nos-
son aquells los més
ad los altres car les

uns sen son analis amunt
e los altres avall e poden
dit com dix Jesuchrist als
apostols mercuticm pas
torem et dispergentur ones
e despuyis no sa fel rei
que be estiga.

Quia mort lo dit rey
despergida la su
a gent en la manera des
sus dita la sua mort sou
denunciada al Rei d'A
rago son pare qui era a
la Ciutat de Barcelona
e fou en dit p' mestre Di
cens Ferrer e per les cor
sellellers d la dita Ciu
tat de Barcelona ab cor
sell del papa Benet.

Lo rey sabent la
mort del rey son fill
seu molt greu dol
e tota la terra mbi
tribulada no sens
rao q lur esperan
ca era en lo dit rey

E la donci
xhenet la terra q
lo rey no havia pu
fulls e q encar era de
dat de pendre mulle
li sou consellat q ell
prenques mullet

Alo rey venent
consell d sos sub
dits pres mullet e sa
pres una denzella d
casa reyal filla del e

gregi Baró d Prades se
la donzella hauia nom
dona Margarita e qui lo
dit rey se prenda abans
en vida e la sua muller
de sus dits de la q̄ reila
plaer e as moris a loc deg
far a la dona ell aymaba
o sia la dona Margarita
de sus dits a irra una e la
pus belles senyoras q̄ hon
sabes en lo mon.

Echauen fet lo rey lo
dit matrimoni no pa
que a nostre senyor q̄
dit rey haques fills ne si
lles e dins aq̄ll au male
ix lo rey fina los dies en
la Ciuitat d Barcelona

en lo monastir d' Uallde
cella a . XXI d Maig en
latj . Mil . CCCCL . L , e fou
solerrat lo seu cors en la e
Deu d la dita ciutat ab u
grau hono .

Aques Rey d Aragó
volc ser la sua si segr
havia tingul la sua
vida car tota lei
havia trobat qan plaer q
hagues en sos regnes alguns
diuinitis e axi volgu q aps
la sua mort se seguis per la
com dixa la successio d
sos regnes e terres a la jus
ticia ne volent declara la
sua intencio . Si lo
dit rey ho fes p'stia pen

sa he anā a mas la püs
part ho seu p' tal q en los
dits regnes e terras se se
guissen assats inconueni
ents e axi segui p' obra co
lo dit rey ahunia en son
pisament e p' q cas vola
sembla a la part d' la mafe
qui era italiana relaxan
tota la natura d' pare e
so agilant los egregis Cor
tes d' Barcelona d' la ca
sa lur p' opia tots los des
cendens dels dits Comtes d'
linea masculina e traspos
tant la dita casa en li lur
seminina qui jamps era
tornada del egègi e pinc
Comte en Grisa Pelesta

Barcelona fins al dia re
doi Martí e havia durat
la casa . D . LXXXVI . any

En cara en lo temps de
dit rey se compli lo mi
trimoni de la filla d' son
frare vi Bohem ab lo rey
Luis d' Apols lo qual
don Jaume d' Arades
li mena en França

En cara en lo temps de dit
rey fou fet matrimo
ni de la filla de mossen
Gasto d' Montcada ab
mossen Pere d' Montca
da fill di leol d' Montcada

En cara en lo temps de
dit rey fou fet matri
moni de la Comtessa d'

Empuries filla d'egregi
Comte d'Urgona ab lo
noble messen Ecarl d'Or
senyor del Albi. ¶ ~~~

Encara en lo dit temps d'
dit rey lalt doi Baume
d'Urgell pres p' muller
la infanta doia Isabel d'
Trago germana d'el
m'us dit rey. ¶ ~~~

Encara en lo temps d' dit rey
d'lo egregi doi Baume de
Prades pres p' muller la
filla d'illustre Duc de
Sandia. ¶ ~~~

Encara en lo temps de dit
rey moriren los nobles
messen Pere d'Queralt e
messen Perico son fille

la sua muller di dit no
ble mossen Perico d'Que
ratl egregiu baro.

En cara en lo dit temps
Elo rey d Sicilia apes
la most al don Jaume
d Prades seu almirall d
Sicilia mossen Ramon
Rouç lo qual seu noble
En cara en lo dit temps
Amori ialt en Pere Con
te d Urgell.

卷之十四
目錄
卷之十四
目錄
卷之十四
目錄

omeys done
la relaco d lo
fet del vect
d la carn d ha
pas en Barce
lona

ort q̄
 feu lo
 exelē
 rey dñ
 Marti
 e hau
 denat
 la sue
 ceñiq
 e leiz
 reges
 e Cal
 halunia

a la justicia p q̄s donas
 a qui per justicia e dret
 se pertanguessen lo parla
 ment dñ Principat dñ Ca
 halunia gorda fer pren
 dent s̄ns q̄ haquessen r̄y

e sou nombrat lo noble no
ssen Garau d' Ternuello E
lamany e regis fins la dila
determinacio sos sela e aquil
regiment de jesus dit dura p
spau d' **XXX**, mesos q la di
ta justicia ne triga a dier
minar e esta la ferent. IX.
nobles baroni quinsq dili
cta Prelat e en Casp
ren reconeguts los drets d
cascuns dls competidors e
sou trobat que lo dret de
jesus dit planhe al inclit en
Terraudo d' Castella axie
a aquil qui ere la pus ad
lada persona qui sos mas
cle a la casa d' Erago
E tan pessament lo En
fant de jesus dit haue pres

possessio dels dits regnes e
Principat e Catalunya
senc corts als Catalans a
la dita Ciutat de Barce-
lona e fou en lo any de Se-
nyor. Mil.

ccc. xiii.

ema lavo
la dessusd
la Ciutat
de Barce-
lona la e
u d lo ueg
rigal e la
can e let
dit uectigal sor nol paga-
ben breus personas e pas-
sa quin jorn se vezi en la
dita Ciutat lur voxerix

e fou perq los venedors d
can se negaren vendera
lit comprado d la casa e
yal pul m volia pagar lo
impost eessen axi q lo dit
rey m estabat exempt del
Elo dit rey cregu e q
irreverencia e mania
altre cop al comprador
q sens paguer dit impost
per tal caru e non volig
ten dorar / Molt gan enut
tingui lo rey d aytal res
posta e mania in alquadr
acompanyas dit comprador
e q notificas als venedors
de caru q foien morts si
negaben // En aço los
venedors hauian dit alic

prohomis del Consell lo en
passaua e in conseller de
la ciutat feu uers dit loc
Dassa llauors q a
rribaren a dit llo
lo alguasi e lo cor
rador e la casa
reyal e demanant
als venedors q en
nom del rey e baix mot h
donasen carn e llavors lo
conseller digui que la ciu
tat d Barcelona condm
nava a mort a qui sens co
brar lo vegligal i enquis la
carn e digui pus qie si qui
col envias del rey se obstat
es en voler carn sens pagat
dit tribut li dessin collecta

des // En aço lo alqu
asir se espart püs lo con
seller diuli noi haja espen
pus li fara compaya fins
arribar al palau d' son sen
yor e axi ho feu //

Lo limbaler e prego de
consell Bernat Tadi
rela vestit ab sobrevolt
d la casa del Consell e
montat en lir mula
trau lo capto e llix en
la veu eix prego // Ere o
jals // Quies fa saber a
lots d orde del senior rege
Ordenaren los senyors cor
sellers e sabi consell de
Cent d la Ciutat de Bar
celona castigar ab penad

mort a quisquol resistira
 no voldra pagar lo rectigal
 q̄s imposat en lo cost d la c
 èn e altres viandas d lo m
 ecat enten que no ua dila co
 minacio p̄ als qui soi exen
 per la nostra lley. **CC**

Hou molta gent qui
 sen na vers lo pabu
 el rey p̄ veueret an
 bat lo comprador eb
 alquasi d la casa reyal
Esou han lo avalot q lo
 sapi Consell maria q
 taicassen los portals d la
 ciutat p̄ calmar lo poble
En aço los nobles festa
 ben junt lo rey Ferr
 do e li dauen consella de

cedir nes los nobles q me-
ren d eix loc/ sa consella
era d q fes castich a los
traidores d son rey e seny

Gu aco hauian arribat
ei la casa reyal lo con-
prado e lo alquasir jur
ab conselleri e tamq po-
homis e com lo rey lo
vegi ab greu ira los on-
plena de malei e migalissa
soi rey e ells li diuen q
sens paga dit vecigal la
lleuda reyal e lo rey qda
ria sens rentas pera mar-
temir sua persona e recebria
Lo rey se rega a pagar
dit vecigal e ilavo s b
conselleri e prehomis ana

ren vers lo Consell a res-
old'e la negacio del rey e
sen sortir en d' dil palau
reyal e peren tot lo pobr
e que el espera la ral'm teyl'

Lo con-
sellor e
prohys
sen naci
a ser Cor
sell e m
roban a
bast los
trentas
lisena e
seren lo
Consell
e Cent
pus axi

wha lo fet / e axi ho ferer

Despés q moltes discut
se acorda nombra un
counsellor e sou dit co-
scelle lo notorable no-
ssen Joan Bualler h
counsellor segon de Barceb-
na / e fou nombrat le dñs
dit mossen Joan Buall-
er q anas al palau del rey
di Fernand e notificati
a lo consell dya q havia
pagat dit vechigal / C

Saden Suaüller q lo reu ha
Sua dit q moriya quisca
los q a la la sua presen-
ja li lo nas a prla e conve-
s del dessus d' uertigal ell
ens è aiai seu testament

e ab greu condol se despedi
d la sua dona e d sos fills
e a pus orgull p' esser lo q
Barcelona escullia p' pre-
sent pas e a loc se posat
gramalla d dol e son cap-
ro e sen lorna vers lo cor-
sell e alli junts ab doi pro-
homis que ab llurs llums
restabi sen naren vers h
palau reyal // **C** E con-
lo rey aco regi pensa mi
volesen crema dessus dit
palau reyal e la sua per-
sona e mol se espala me
lo Primogenit lo seu li-
calme dien aco no era b
qs pensas e lauors lo rei
dona orde als porters d

que no entras ni n'gi sens di
son nom e la sua persona
e en est pas arriba mossen
Johan Biualler e digui q
ui uolia fer parla ab lo se
ñor rey era Barcelona e
lo rey vole saber qui nom ere
e la resposta foune la mala
xa e indignat lo rey ma
na q entrasen e digui q
q volien e digui Biualle
q dit rey hauia d pagar
dit vecigal e tots se alam
e digui lo rey quin mala
q i d ago li parlas e dui
Biualler q resolt estab a
morir p' la patina. **C**
Lauots lo rey senlo en
tra en una cambra e en

llavors seu co Biualler sen
eiglaja / veiu lo rey e in di
u sin lema lemo e lo qui m
re / e respoi Biualler q cre
ia arribada la sua mort

Duili lo rey q asem
dins dila cambra
fins qll im maras
Entra llavors Bi
ualler en dila can
bra e vense sol ab molta
tristura pensa en la sua mu
ller e llurs fills a qui mil
agmaba e ab la pensa se
despi e los recomant a De
u e duili qll mort d mort q
noia puis mort per la pa
tria e q essa salisfel e q
sol o sen p la dila sua mr

ller e d sos fills a qui a/
ma co la sua mida

mens lo
mossen
Sohan
ualler a
co pensa
ei la can
bra reial
misi dis
noblesa
son a sar
callhab

na Gronell al dit rey ui
lia pagat dit ueengat pi
era lley e costum e lo re
y dui a soi Primo qml q
soi costat era qd lo Gronk
lla q li donas e dñli lo dit

Primogenit que lo aconsella
que sin donas era a pagas
dit uecchigal pus le
ya d lly e d raho e a si pi
pare e Denyo no ullas pa
gar e uolia ferlos desdu si
guerra q a soi costat lo
troba per lluita mgs diu
crec ne esser cas d aco e
q mon consell es q ha sa
tisset lo dit uecchigal per
esser lleyal d Barcelona
e just e q dgas // El
lo rey q los grills nobles
e lurs nobles cathalaens
e son Primogenit li dir
en pagas ell man a sos
pales diesen a mossen
Johan Inualler serhis

la sua cambra e assi hy
feren e obriten dita car
bra e tots uequirer a lo
mossen Johen Suualler
q perduts los hins d son
rostre no ser per la sua ca
malla vi conegut d tras
portat q restava e sreve
diuli lo rey q avansas e q
vi temps a llur mal v li
faria e ell avansa e llavis
diuli lo Senyor rey vi
tingas po q malat un
vull un conseller p q
pugas torna respost a
los compahiois e p q
dirlos a la llinia te que
daba resolla a son fa
vor q lo dit uectigai se

pagés a coi ells volen els
dins q d'ells n' qda ia vici
o mes jamai lo triomf

Per contesta pr
sa soi genoll en
terra messen
Bernat Guatibus
besa las mans
a lo Senyor
e sen als sequ
de nobles e foren lo
governador Ceruello
e lo canceller de lo
rey messen Bernat
e Guatibus qui ei m
di consell reyal par
ja a pagar al recept
dels drets de la Ciutat
a Barcelona la diu

vechigal q los compādos
e la casa reyal hauia d
xat a pagar

Hn aço hauia molts hom
e dones e mainada ei
boix lo palau di reg
e com ueren ent lo ci
sellet messen Joan Si
ualler e is q clamaren
dien misca Joan Si
ualler lo saluador d la pa
tria e q sposaria la sua mida
e cor rois enda en e eren
mes d II miliai d perso
nas sucedi qui ne iehu lo
rey e coneguts perde les
suas forjas e can e ion se
fill e altres nobles le
gieren e lo entra en dins

la sua cambra e lo senla
ren en una cadira ei resta
ba molt sois ulls fidal e es
tan la sua voea muda mi
tempi sens dir paraula

*C*n aço
Queen
lo primp
genit q
lo sei pa
re e Se
njo rey
m ressa
mul dñi
li ab grci
tecaña
e ab grci
reueren
cia qir Deu Nostre Senyor

Li donas valos e animo
dien que ta vost sperexis
un neu autre e felicitate
q non sempre hs e esta per
pres d puxas lo camp de
la vida e dñli q molija
tres passos se havia esse
presente he sortit ab llur inc
teria e dñli per dati llur
consol p lo q lo apena e
destruie a la sua pensa lo
pod reyal e la sua casa

Llavo s sou q lo re
y e Senyor dñi ab
llur su pr ai m
aires de ma Cas
tella hor sou. **C** E lo
primogenit dñli serenal
bos inn pare e deixondau

25

vos q̄ enest q̄lls hagen si-
monis sua ere la victoria
per lley e greu iusta revo-

Mes lo rey al ueire la
vensa seu parer de
exne de Cathalun-
ya e aia veri Cas-
tella e volen lo pi-
me genit ferlo deixa un po-
de e mera lo Dens rey
ques preparas la sua mar-
xa pera dema e assi ho fa-
pus ab illur lliter sen na-
seguint d poys d sos serv-
itors veri Castella e co-
nu en lo loc apellat de
la Sada Creu je tro-
pa ab mossen Joan Br-
anller q̄e u bessa la sua

ma mes lo rey se restan
seni moutes e digni queid
consellers e los homis del po-
ble de Barcelona e all va-
maj no torna e duili no
llen Joan Biualler qd
colp ei uilla tornada ob-
les setar e ell las suas po-
rta e duili lo dit Senyor
rey q sim tornas nor son
lo portal hoi passaria e
n jols per las suas mura-
lles e duili Biualler q
no guarda rancor p
Barcelona q lo amba-
ha com a rey e Seny-

Dei volen escoltar mes
lo rey Ferrando digno
a los seus camins

26

e sen agren dit Senyore
rei i' assis acompanyan
vers la vila d' Solada ei
hoi sim sos dies ei la dita
vila / iau. Quil. Aaaaq XVI.
a III d' Abril e sou soler
ral al monastir de Poblet
ab gran hono.

Essi sou com foc fin
lo fet d' lo uech qald
la carri ei q' sou fet b
just en lo rey e lo poble
e q' lo d' poble e consellers
ne il' agen a llur victoria en
gen hono e q' lo rey ge
goius d' la sua derrat senia
d' la dita Ciutat d' Bar
celona vers a la sua Cas
rella ens mon en dila vila

d Solada ab illir seu re
causa de lo q soult paissat

Hinc la relago
d lo set d uech
gal d la caner
ei Poblet ab lut mer
ce d Deu Senyor nos
San

